

UPPFÖLJNING AV MILJÖHANDLINGSPROGRAM FÖR EXPLOATERINGSKONTORET 2019

Miljöprogram 2016 - 2019

- **Stockholms miljöprogram 2016-2019 har sex inriktningsmål och 29 detaljerade delmål för miljö.**

De sex inriktningsmålen är:

1. Hållbar energianvändning
2. Miljöanpassade transporter
3. Hållbar mark- och vattenanvändning
4. Resurseffektiva kretslopp
5. Giftfritt Stockholm
6. Sund inomhusmiljö

**Stockholms
stad**

Utgångspunkter för exploateringskontorets miljöhandlingsprogram

- **Syftet med miljöhandlingsprogrammet för exploateringskontoret är att säkerställa att kontorets arbete bedrivs i enlighet med miljöprogrammet**
 - Vid miljöprogramsperiodens slut ska exploateringskontorets arbete ha bidragit till att miljöprogrammets intentioner är uppfyllda.
- **Miljöprogrammet omfattar totalt 6 huvudmål, 30 delmål och 40 indikatorer**
 - 5 huvudmål och 17 delmål relaterar till exploateringsnämndens verksamhet
 - Exploateringsnämnden är samordningsansvarig för stadens uppföljning av tre delmål
- **Miljöhandlingsprogrammet för exploateringskontoret :**
 - Innehåller olika förslag till åtgärder som bedöms bidra till att nå delmålen.
 - Utgår från de miljömål som har relevans för exploateringsnämndens verksamhet och de miljömål där exploateringsnämnden har huvudansvaret för uppföljning av miljömål i miljöprogram 2016-2019.
 - Avser hela miljöprogramsperioden 2016-2019.
 - Ska stämmas av varje år i samband med verksamhetsberättelse.

Huvudmål: 1 Hållbar Energi

Delmål:

- 1.1 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 2,3 ton per invånare till år 2020
- 1.4 För nyproducerad byggnad, på av staden markanvisad fastighet, ska energianvändningen vara högst 55 kWh/m² och år – med mål att nå 45 kWh/m² och år

Delmål: 1.1. Staden ska verka för att utsläpp av växthusgaser minskar till högst 2,3 ton per invånare till år 2020

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK egna transporter sker primärt med kollektivtrafik, gång och cykel	ExplK ska kommunicera den nyligen reviderade resepolicyn.	Transporter sker i huvudsak med kollektivtrafik, gång och cykel. Policyn har kommunicerats på arbetsplatsträffar.
Minska användningen av fossila bränslen i ExplK entreprenadarbeten.	ExplK bistår det pågående arbetet på TK med de gemensamma miljökraven avseende komplettering med "klimatkrav" för entreprenadupphandlingar. Uppdatera ExplK kravställande och rutiner.	ExplK har deltagit i arbetet med de gemensamma miljökraven för entreprenader. De nya kraven ställs från årsskiftet 2018/2019 i samband med entreprenadupphandling. I Norra Djurgårdsstaden (NDS) har ExplK börjat ställa krav på entreprenader att redovisa klimatberäkningar.
ExplK visar på möjligheten att nå lägre energianvändning än 55 kWh/m ² och år med sikte på 45 kWh/m ² och år	• ExplK ska i miljöprofilprojekt Norra Djurgårdsstaden (NDS) utmana och testa förutsättningarna att nå 45 kWh/m² och längre. • ExplK ska i markanvisningstävlingar om kvalitet sträva efter att stadens krav på 55 kWh/m² underskrids • ExplK ska genom uppföljning, goda exempel och omvärldsbevakning utvärdera förutsättningarna för bredare implementering när miljöprogrammet löpt ut.	Arbete pågår. ExplK ställer krav på 55 kWh/m ² och år. Se verksamhetsberättelse. ExplK ställer i Norra Djurgårdsstaden (NDS) krav på 50 kWh/m ² (nettoenergi) i markanvisningar. I markanvisningstävlingar har byggaktörer utmanats att nå 45 kWh/m ² och längre.

Delmål: 1.4 För nyproducerad byggnad, på en av stadens markanvisad fastighet, ska energianvändningen vara högst 55kWh/m² och år

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Ställa krav på byggherrar att nyproducerade byggnader, på av staden markanvisad fastighet, ska ha energianvändning på högst 55 kWh/m ² och år	• Ställa krav på byggherrar i avtal och följa upp efterlevnad. • Ta in energimålen i samlat miljökravsdokument för byggherrar* • Öka motivation och kunskap genom erfarenhetsutbyte i bl.a. dialog med branschens aktörer	Dessa krav ställs på byggherrar. Ett samlat miljökravdokument togs fram under 2017 som används i samband med markanvisningar på stadens mark vid nybyggnad. Se verksamhetsberättelse. Uppföljning i NDS visar att 55 kWh/m ² inte kunnat nås. Arbete med felsökning och injustering pågår. Erfarenhetsutbyte med branschens aktörer har skett genom t.ex. kompetensprogram och byggherremöten.

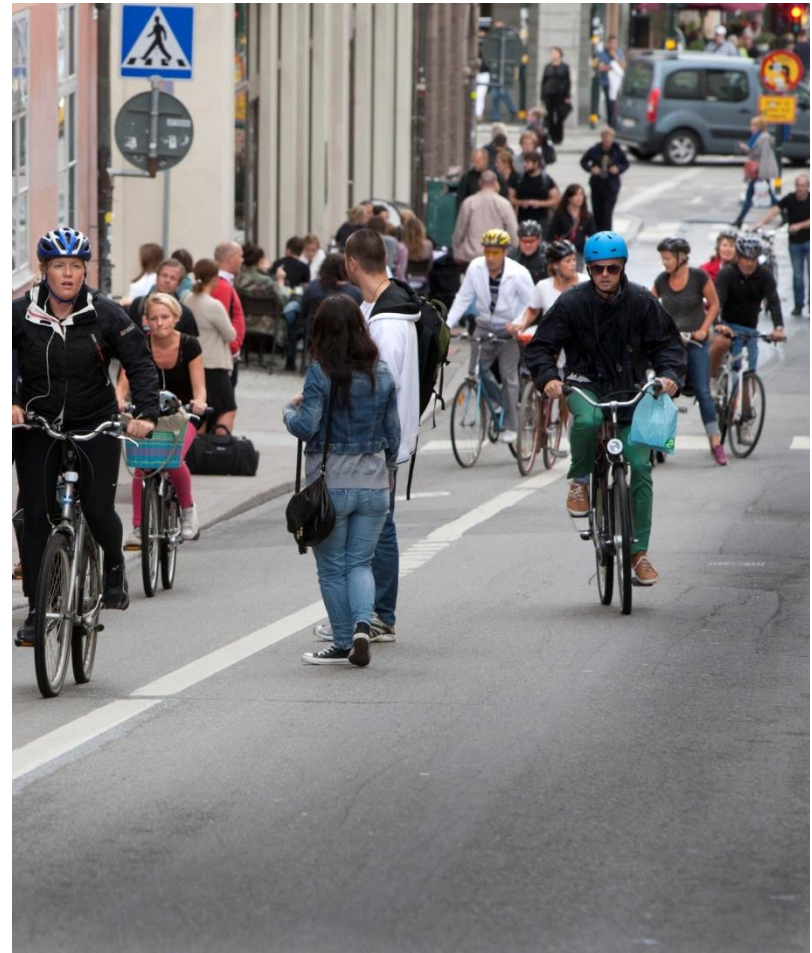
*Alla miljömål som enligt miljöprogrammet ska vara styrande för byggherrarnas genomförande samlas i ett gemensamt pm – s.k. miljökravsdokument för att tydliggöra och underlätta styrning och uppföljning

Huvudmål: 2 Miljöanpassade transporter

Delmål*:

- 2.1 Biltrafiken ska minska
- 2.2 Stockholm ska ha frisk luft
- 2.3 Trafikbullret ska minska
- 2.4 Stadens gator ska bli mer attraktiva gång- och vistelsemiljöer
- 2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska

*Miljöprogrammets förslag till åtgärder innebär att ExplK behöver arbeta med målet även om exploateringsnämnden inte är utpekad i alla mål.

Delmål: 2.1 Biltrafiken ska minska

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Planera för p-platser med målsättning att stödja gång- cykel och kollektivtrafikresande	- Tillämpa projektspecifika och gröna p-tal genom kravställande och uppföljning i ÖK om exploatering. - Implementera rutin i kvalitetssystem för kravställande och uppföljning - Ta in gröna p-tal i samlat miljökravsdokument för byggherrar*	Krav på P-tal ställs på byggherrar och ingår i ett samlat miljökravdokument som togs fram under 2017 och som används i samband med markanvisningar på stadens mark vid nybyggnad. Se verksamhetsberättelse. Under 2019 har Riktlinjerna för Gröna P-tal setts över, se verksamhetsberättelse.
Planera för att prioritera kollektivtrafik, gång- och cykel	- Utveckla rutin/vägledning för hur framkomlighetsstrategin, gångplan och cykelplan tillämpas i projekt på ExplK. - Ta tillvara erfarenheterna från arbete i NDS med mobilitetsindex.	Arbetet med att bygga ut infrastrukturen för cykling pågår planenligt. Se verksamhetsberättelse.

*Alla miljömål som enligt miljöprogrammet ska vara styrande för byggherrarnas genomförande samlas i ett gemensamt pm – s.k. miljökravsdokument för att tydliggöra och underlätta styrning och uppföljning

FORTSÄTTNING - Delmål: 2.1 Biltrafiken ska minska

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Planera för ICT* som stöd för att bl.a. minimera transporter	• Ta tillvara och sprid erfarenheterna från forsknings- och innovationsprojekt , som tex CESC**, Optimas *** etc. • Utveckla rutin och vägledning för hur vi ska planera för ICT* i våra exploateringsprojekt. • Utifrån stadens projekt "Smart och uppkopplad stad" testa, demonstrera och lära om ICT*	Uppföljning av statistik från Bygg- och masslogistikcenter (BLC och MLC) i NDS sker genom ny teknik (slottbokning, ID-kameror, etc.) över kvalitéer, massbalanser, föroreningar, volymer och antalet transporter. FoU-projektet "Connected SRS" i NDS samverkar med "smart uppkopplad stad". Datainsamling för att följa upp och återkoppla resvanor utreds. Erfarenheter från arbete i NDS med BLC och MLC kommer att utvärderas och tas tillvara i resten av staden.

*ICT=Information and communications technology

**CESC=Center for Sustainable Communication – ett forskningscenter på KTH som är finansierat av Vinnova

***Optimass - nationell plattform om jord och bergmaterial.

I projektet Optimass utvecklas verktyg och lösningar för effektivare hantering av jord- och bergmaterial i samhällsbyggandet

FORTSÄTTNING - Delmål: 2.1 Biltrafiken ska minska

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Ge förutsättningar för att använda vattenvägar för transporter i vattennära projekt	• I vattennära projekt – förbereda för och/eller utreda för angoringspunkter för pendeltrafik • Utreda möjlighet till masstransporter på vatten i vattennära projekt • Ta tillvara erfarenheter från NDS-klimatprojekt om sjötransporter för massor som startas under 2016.	Arbete pågår. ExplK har tillsammans med Stockholms Hamnar ansökt om tillstånd från Mark- och miljödomstolen att bl.a. transportera massor (bulkgods) via sjötransporter från Frihamnen.

Delmål: 2.3 Trafikbullret utomhus minskar och luftkvaliteten förbättras

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Planera in åtgärder som medverkar till att dämpa buller	• Implementera rutiner och stöd på ExplK för att tillämpa ekosystemtjänster i projekt – bl.a. för att minska trafikbuller i olika miljöer	En handbok för "Gröna lösningar för en bättre ljudmiljö" har under året tagits fram av miljöförvaltningen där Explk deltagit.
Planera för bra bygglogistik i projekt som innebär mycket logistik och samordning i genomförandet	• Ta fram strategi och vägledning för planering och genomförande av åtgärder för bygglogistik. Använd NDS erfarenheter	Arbete pågår. Se verksamhetsberättelse. NDS har genom samordnad avfallshantering via bygglogistikcenter (BLC) minskat avfallstransporterna med upp till 67 % . Erfarenheter från NDS kommer att utvärderas och tas tillvara.

Delmål: 2.4 Stadens gator ska bli mer attraktiva gång- och vistelsemiljöer

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Planera för gator som är attraktiva gång- och vistelsemiljöer	• Ta fram rutin och vägledning för tillämpning av "Gata Stockholm" när den är antagen. • Hantera dagvatten som ett attraktivt element i staden, enligt dagvattenstrategin.	Gata Stockholm blev klar 2019 och arbete med att ta fram vägledning och rutin för hur den ska göras behöver ske under 2020. Arbete pågår. Se verksamhetsberättelse.

Delmål 2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Exploateringskontoret ska medverka till att erbjuda mark för drivmedelsstationer för förnybar energi.	Inventera möjliga platser i dialog med miljöförvaltningen.	Deltar i arbetet. Drivansvar hos annan förvaltning.
Planera för att underlätta elbilsanvändning	Ta fram vägledning för laddstolpar	Deltar i arbetet. Drivansvar hos annan förvaltning. ExplK ställer i NDS krav på antal elladdningsplatser på kvartersmark och allmän platsmark. Uppföljning visar att dessa krav efterlevs i NDS.

Huvudmål: 3.0 Hållbar mark- och vattenanvändning

Delmål*:

- 3.1 Sårbarheter i stadsmiljön till följd av ett klimat i förändring ska förebyggas
- 3.2 God status ska uppnås i stadens alla vattenförekomster
- 3.3 Stadens vattenområden ska stärkas och utvecklas för både rekreation och biologisk mångfald
- 3.4 Vid stadsutveckling ska ekosystemtjänster främjas för att bidra till en god livsmiljö
- 3.5 Staden ska ha en livskraftig grönstruktur med rik biologisk mångfald
- 3.6 Stockholmarna skall ha god tillgång till parker och natur med höga rekreations- och naturvärden
- 3.7 Varje stadsdel ska planeras för god stadsmiljö

- Miljöprogrammets förslag till åtgärder innebär att ExplK behöver arbeta med målet även om ExplK inte är utpekad i alla mål.

Delmål: 3.1 Sårbarheter i stadsmiljön till följd av ett klimat i förändring ska förebyggas

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Planera med hänsyn till klimatförändringar	• Utveckla vägledning och rutiner som stödjer ExplK att ta hänsyn till översvämningsrisker i alla projekt • Söka klimatinvesteringspengar – för klimatanpassning. • Öka kunskapen om att planera med hänsyn till klimatförändringar.	Arbete pågår. ExplK deltar i kommunstyrelsens arbete med klimatanpassning. Vägledning och rutiner har utvecklats och kunskapsnivån har höjts internt inom organisationen. I vissa fall har klimatinvesteringsmedel sökts. Se verksamhetsberättelse.
Värmeböljors negativa effekter på människors hälsa ska minimeras genom en ökad användning av stadsgrönska samt en genomtänkt stadsplanering.	Öka kunskapen om hur risken för värmeböljor bör hanteras i exploateringsprojekt.	Arbete pågår. Detta är en del av klimatanpassningsarbetet.

Delmål: 3.2 God status ska uppnås i stadens vattenförekomster

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Exploateringskontorets arbete ska bidra till att staden uppnår miljö kvalitetsnormerna i stadens vattenförekomster	• Delta i stadens arbete med åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster och bidra till genomförande av åtgärder i lokala åtgärdsprogram.	ExplK deltar i arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vattenförekomster och bidrar till att aktuella MKN uppnås. Se verksamhetsberättelse.
Planera för att exploateringsprojekt inte medverkar till att MKN överskrids	• Utveckla rutiner för ExplK arbete med dagvatten • Ta med kommande riktlinjer för dagvattenhantering på kvartersmark i samlat miljökravsdokument för byggherrar*	Krav att följa dagvattenstrategin och åtgärdsnivån ställs både för egna projekt och på byggherrar och ingår i ett samlat miljökravdokument framtaget 2017 och som används i samband med markanvisningar på stadens mark vid nybyggnad. Interna rutiner har utvecklats. Se verksamhetsberättelse.

*Alla miljömål som enligt miljöprogrammet ska vara styrande för byggherrarnas genomförande samlas i ett gemensamt pm – s.k. miljökravsdokument för att tydliggöra och underlätta styrning och uppföljning

3.3 Stadens vattenområden ska stärkas och utvecklas för både rekreation och biologisk mångfald

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK ska planera för att ta tillvara och utveckla vattenområdenas kvaliteter för rekreation i vattennära projekt.	• ExplK utreder promenadstråk längs stränder och kajer i exploateringsprojekt. • Se även åtgärder under 3.4	Arbete pågår

Delmål: 3.4 Vid stadsutveckling ska ekosystemtjänster främjas för att bidra till en god livsmiljö

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Exploateringskontoret ska planera för ekosystemtjänster	• Öka och sprida kunskap om ekosystemtjänster (från bl.a. c/o City och andra projekt om ekosystemtjänster). • ExplK använder verktyg (som t.ex. c/o City planeringsmodell) för att planera med ekosystemtjänster. • Öka kunskapen om hur de gröna åtgärder som ExplK planerar och bygger fungerar kvalitativt och kvantitativt för brukarna • ExplK använder grönytefaktor för kvartersmark som hjälpmedel i nyexploatering	Krav på grönytefaktor för kvartersmark ställs på byggherrar och ingår i ett samlat miljökravdokument som togs fram under 2017 och som används i samband med markanvisningar på stadens mark vid nybyggnad. I övrigt pågår arbete. Se verksamhetsberättelse. ExplK ställer i NDS krav på grönytefaktor i samtliga markanvisningar. Uppföljning i NDS visar att krav på grönytefaktor efterlevs.
Planera med hänsyn till biologisk mångfald*	Utveckla tillämpbarheten av ekologiutredningar/naturvärdesinventeringar för att bättre använda åtgärder för biologisk mångfald*	Arbete pågår. Se verksamhetsberättelse.

*Biologisk mångfald - är livsmiljöer eller ekologiska samband som i sig inte är ekosystemtjänster - men dessa utgör stöd och förutsättningar för växt- och djurarter som levererar reglerande eller kulturella tjänster.

Delmål 3.5 Staden ska ha en livskraftig grönstruktur med rik biologisk mångfald

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK ska göra relevant grönytekomensation vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska och rekreativa värden.	Utveckla och tydligöra rutinerna för arbete med grönkompensation	Arbete pågår. En utredning för att ta fram nya riktlinjer för grönkompensation har påbörjats under året och arbetet fortsätter nästa år. I 5 av de 33 exploateringsprojekt som slutredovisats under året har det bedömts vara frågan om ianspråktagande av mark i områden med ekologiska och rekreativa värden. Av dessa har det genomförts relevant grönytekomensation i 4 projekt, vilket innebär en andel på 80 %. I ett av projekten avses grönkompensation genomföras men är ännu inte utfört. I huvudsak har kompensationen handlat om att stärka rekreativa värden.

Delmål: 3.6 Stockholmarna ska ha god tillgång till parker och natur med höga rekreations- och naturvärden

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK ska planera för att stockholmarna ska ha nära till bra parker och naturområden när staden växer	- Planering av parker i stadsutvecklingsprojekt sker utifrån de 19 parkkvaliteter som är viktiga för stockholmarna - Utveckla rutiner/verktyg som stöd för planering och genomförande av parkprojekt i stadsutvecklingsprojekt	Arbete pågår. Under året har arbetet med verktyget Friyteguiden pågått och modell är framtagen. Friyteguiden kommer under nästa år implementeras.

Huvudmål: 4 Resurseffektiva kretslopp

Delmål:

4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall

4.2 Avfall som uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

4.3 Farligt avfall ska inte förekomma i hushållssoporna

Delmål: 4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomst av avfall

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK ska utveckla strategi för masshantering för att hushålla med schaktmassor	• Utveckla vägledning och kravställande för att minimera masstransporter. • Ta tillvara och sprid erfarenheterna från forsknings- och innovationsprojekt kopplade till masshantering.	Arbete pågår. En förstudie, inkl. en lokaliseringsutredning har genomförts och en handlingsplan har tagits fram. Norra Djurgårdsstadens masslogistikcentrum (MLC) i Frihamnen har tagits i drift. Schaktmassor från NDS som ej klassas som farligt avfall eller är för leriga transporteras till MLC istället för direkt till externa mottagningsanläggningar. Detta har lett till mer än 1 000 färre lastbilstransporter eller mer än 10 000 färre körda mil.
ExplK ska sträva efter högt återbruk av kontorsmöbler	ExplK använder Stocket (dvs. Blocket) som utvecklats inom staden.	Vid behov av nya kontorsmöbler och vid uppkomst av överflödiga kontorsmöbler kontrolleras om Stocket är ett alternativ.
ExplK egna avfall sorteras	Motivera medarbetarna till ökad sortering av egna avfallet. Förbättra sortering av kontorets matavfall och förpackningar.	I Tekniska nämndhuset finns kärl för olika avfallsfraktioner i kontorets gemensamma lunchrum och på varje våningsplan.

Delmål: 4.2 Avfall som uppkommer ska tas hand om resurseffektivt

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK ska planera för effektiva och hållbara avfallssystem i exploateringsprojekt	Öka kunskapen om god planering av hållbar avfallshantering (exempelvis sopsugssystem, åvs, återbruk). Ta tillvara erfarenheterna från NDS.	Arbete pågår. Ansvar för avfallsfrågor har förts över till SVOA.

Huvudmål: 5 Giftfritt Stockholm

Delmål:

- 5.2 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor och tjänster ska minska
- 5.3 Användningen av bygg- och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska
- 5.4 Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska minska

Delmål: 5.3 Användningen av bygg och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
ExplK ska minska användningen av bygg och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen	Fortsätta arbetet med BVB. • Utveckla tillämpningen av BVB till att successivt omfatta alla nya projekt och att loggböcker över material överförs till anläggningsägaren i staden. • Se över handböcker och styrdokument så att de överensstämmer med stadens krav om BVB • Utbildningsinsatser internt och mot leverantörer och entreprenörer • Ta med krav på användning av system för materialval i samlat miljökravsdokument för byggherrar*	Krav på materialval enligt BVB eller liknande ställs på byggherrar och ingår i ett samlat miljökravdokument framtaget 2017 och som används i samband med markanvisningar på stadens mark vid nybyggnad. Krav ställs även på stadens egna entreprenader, vilket har kommit längst i Norra Djurgårdsstaden och Slussen. Sedan nov 2018 ställs dessa krav på alla entreprenader i stadens regi. Även interna rutiner har utvecklats. Se verksamhetsberättelse. Erfarenheter har tagits tillvara från NDS. Uppföljning i NDS visar att samtliga byggaktörer, projektörer och entreprenader dokumenterar material i digital loggbok. Avvikelse motiveras.

*Alla miljömål som enligt miljöprogrammet ska vara styrande för byggherrarnas genomförande samlas i ett gemensamt pm – s.k. miljökravsdokument för att tydliggöra och underlätta styrning och uppföljning

Delmål: 5.4 Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska minska

Delmål: 5.2 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor och tjänster ska minska

Vad gör ExplK för att nå målet?	Hur gör ExplK för att nå målet?	Uppföljning
Exploateringskontoret ska minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen (innehållande utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen) i kontorets entreprenadarbeten.	- Ställa krav vid upphandling av entreprenader avseende de kemikalier som används i entreprenaden. - Utveckla rutiner för uppföljning av ställda krav avseende kemikalier som används i entreprenaden.	Arbete pågår. Sedan nov 2018 ställs krav på materialval enligt BVB på alla entreprenader i stadens regi. Det är relativt få avvikelser i aktuella projekt där BVB tillämpas. Merparten av de produkter som väljs uppfyller staden krav. Rutiner för uppföljning av krav har utvecklats. Uppföljning i NDS visar att samtliga projektörer och entreprenader dokumenterar material i digital loggbok. Avvikelser motiveras.

Miljöprogram 2016-2019 - För ett hållbart växande Stockholm

Vad gör ExplK för att nå miljöprogrammets mål?	Hur gör ExplK för att nå målen?	Uppföljning
Förbättrar arbetssätt och metoder för att styra och följa upp ExplK arbete utifrån miljömålen	Utveckla och implementera verktyg för att effektivisera och kvalitetssäkra insamling och analys av miljödata. Ta tillvara erfarenheterna av NDS arbete med uppföljning och utveckling av hållbarhetsportal.	Arbete pågår. ExplK kommer att utveckla ett verktyg för att systematiskt följa upp och rapportera miljökrav som ställs i samband med markanvisningar.
Öka kunskap internt och externt om stadens visioner och mål och hur ExplK tillsammans med andra aktörer kan driva och utveckla arbetet i exploateringsprojekt	- Använda nätverk för att stödja och utveckla exploateringsarbetet - Bygga kunskap i dialog med berörda aktörer	Arbete pågår
Utveckla exploateringskontorets innovationsförmåga	Genom att använda miljöprogrammets och NDS utmaningar som fallstudier i Vinnovaprojekt "Innovationsplattform Hållbara Stockholm" utvecklas processer och verktyg som ökar ExplK innovationsförmåga	Arbete pågår. ExplK har varit ansvarig för projektledningen för detta Vinnova-projekt, IPHS som slutredovisades under hösten 2019. Se verksamhetsberättelse. Ett antal FoU-projekt bedrivs inom NDS för att öka kunskap och samverkan inom hållbar stadsutveckling. Dessa projekt utvärderas kontinuerligt och arbete för att underlätta uppskalning pågår.

Uppföljning av mål där exploateringsnämnden är samordningsansvarig

Mål där ExplK ansvarar för stadens samlade uppföljning av målet	Indikator	Hur sker uppföljningen
1.4 FÖR NYPRODUCERAD BYGGNAD, PÅ AV STADEN MARKANVISAD FASTIGHET, SKA ENERGIANVÄNDNINGEN VARA HÖGST 55 KWH/M2 OCH ÅR	Energianvändning i nyproducerade byggnader (kWh/m ² och år)	Uppföljning av projekt sker vid tre tillfällen under exploateringsprojektet – två uppföljningar av beräknad energianvändning och en slutlig av uppmätt energianvändning. Uppmätta värden för kraven från 2012 finns tidigast ca 2020. I NDS sker uppföljning vid fem tillfällen. De första uppmätta värden i NDS visar att 55 kWh/m ² och år inte har uppnåtts. Felsökning och injustering pågår.
3.3 STADENS VATTENOMRÅDEN SKA STÄRKAS OCH UTVECKLAS FÖR BÅDE REKREATION OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	Andel badplatser med bra badvattenkvalitet	Mäta andel badplatser med bra badvattenkvalitet tillsammans med miljöförvaltningen. Metod ska utvecklas
5.3 ANVÄNDNINGEN AV BYGG- OCH ANLÄGGNINGSVAROR SOM INNEHÅLLER MILJÖ- OCH HÄLSOFARLIGA ÄMNEN SKA MINSKA	Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	Mäta andel anläggningsentreprenader som använder BVB eller jämförligt system. Rutin för uppföljning har utvecklats. I NDS dokumenteras 100 % av material i digital loggbok. Alla avvikelser är godkända.

Uppföljning av mål där exploateringsnämnden har genomförandeansvar

Mål där ExplK behöver uppföljning – för egenkontroll respektive för inrapportering av uppgifter till uppföljningsansvarige	Indikator	Hur sker uppföljningen
Delmål 2.1 Biltrafiken ska minska	Andel överenskommelser med bestämmelser om gröna p-tal	Utveckling av en uppföljningsportal pågår
Delmål 3.2 God status ska uppnås i stadens vattenförekomster	Andel överenskommelser riktlinjer för dagvattenhantering på kvartersmark som klarar riktlinjerna	Utveckling av en uppföljningsportal pågår
Delmål 3.4 Vid stadsutveckling ska ekosystemtjänster främjas för att bidra till en god livsmiljö	• Andel markanvisningar mark där grönytefaktor för kvartersmark är ett krav. • Andel överenskommelser med krav om GYF för kvartersmark som klarar kravnivån	Metod ska utvecklas I samtliga markanvisningar i NDS ställs krav på grönytefaktor. Kraven uppnås av samtliga byggaktörer.
Delmål 3.5 Staden ska ha en livskraftig grönstruktur med rik biologisk mångfald	Andel exploateringsprojekt som gör relevant grönytekomensation vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska och rekreativa värden	Metod ska förbättras och utvecklas
Delmål 5.3 Användningen av bygg och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska	Andel byggherrar som redovisar att de har haft kontroll och dokumentation av byggmaterial	Metod har utvecklats. I NDS dokumenterar samtliga entreprenader material i digital loggbok. Samtliga avvikelser är godkända.
Delmål 5.3 Användningen av bygg och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska	Indikator utvecklas	Metod har utvecklats

Uppföljning - generellt av miljöhandlingsprogrammet

Generell uppföljning av miljöhandlingsprogrammet och de mål där exploateringsnämnden har ett genomförandeansvar

Uppföljning av miljöhandlingsprogrammet görs årligen i samband med verksamhetsberättelsen.

Uppföljningen är i huvudsak aktivitetsbeskrivande – ExplK redovisar aktiviteter i VB.

Uppföljning av hållbarhetsmålen i NDS görs årligen och resultaten publiceras på <https://vaxer.stockholm/omraden/norra-djurgardsstaden/>